

Intresseavvägningar och möjligheter i tätortsnära strandskyddsområden

Strandskyddet är en högaktuell fråga som skapar problem för tätortsutveckling på grund av den snäva och odifferentierade lagstiftningen som syftar till att skydda allemansrätten och djur- och växtliv vid landets alla vatten. Regleringarna som vi främst hittar i miljöbalken (MB) och plan- och bygglagen (PBL) är en fråga som ofta debatteras. Eftersom vatten är vanligt förekommande i det svenska landskapet innebär strandskyddet att det på många attraktiva platser blir svårt att uppföra byggnader, inte minst i närheten av tätorter. För att få upphäva eller få dispens från strandskyddet krävs att man uppfyller särskilda skäl om aktuell markanvändning, vilka syften området uppfyller samt vad åtgärden som planeras på platsen är. Ett problem som uppstår med lagstiftningen och gör den till en vattendelare är nyttan och värdet av orörd strandmark mot behovet av att bebygga och utveckla våra samhällen.

Detta examensarbets syfte är att reda ut och utvärdera förslag och gjorda ändringar i strandskyddet, samt att föreslå ändringar som underlättar kommunens arbete med utvecklingen inom tätortsnära områden som kan komma att bli detaljplanelagda. Frågeställningarna som ska besvaras är vilka åtgärder som kan vidtas för att strandskyddet inte ska hindra utvecklingen i tätortsnära områden samt om de möjligheter som finns idag nyttjas till sin fulla kapacitet. Målet med detta är att komma med förslag på ändring av lagen samt att presentera de möjligheter som finns idag. För att nå fram till en analys och slutsats studeras litteratur, förarbeten, lagstiftning och praxis. Detta görs tillsammans med en enkätstudie besvarad av landets samtliga kommuner där vi söker svar från de handläggare som jobbar med just strandskyddet för att förstå deras tillvägagångssätt.

Det studien har visat är den stora variationen av såväl behov som av tillgång till utvecklingsbar mark då landets bebyggelsestruktur ser helt olika ut på olika platser. Strandskyddet behöver differentieras!

Som slutsats menar vi att en ändring i lagen vore fördelaktig. Denna kan se ut på olika sätt och i arbetet presenteras två förslag som skulle innebära att kommunernas arbete med tätortsnära utveckling effektiviseras och främjar en enklare och mer lättanpasslig tillämpning av lagarna utan att strandskyddets syften åsidosätts. De förslag som ges innebär en ökad integrering av MB och PBL. Det ena förslaget är ett tillägg i 7 kap. 18 g § 2 p. MB och innebär att strandskyddet inte bör återinträda på en plats där viss markanvändning tidigare varit detaljplanelagd. Det andra förslaget är ett tillägg av ett sjunde särskilt skäl för upphävande eller dispens av strandskyddet i 7 kap. 18 c § MB som skulle innebära att mark i sammanhängande tätortsmiljö skulle bli lättare att exploatera. Här skulle skälet vara att upphävande eller dispens bör ges då det främjar en mer ändamålsenlig användning av platsen, för att underlätta utveckling som skulle vara fördelaktig för tätorten.

Utöver dessa förslag uppmärksammas också de möjligheter och verktyg som finns idag, även om de för många tycks svåra att använda. Arbetet uppmanar till att ny vägledning i frågan kring strandskyddsprövning görs då många kommuner tycker att ämnet är svårt att reda ut. Det finns dessutom redan verktyg, däribland länsstyrelsens planeringsbesked, som skulle kunna bidra till en effektivisering av strandskyddsprövningen, om dessa användes i högre grad.